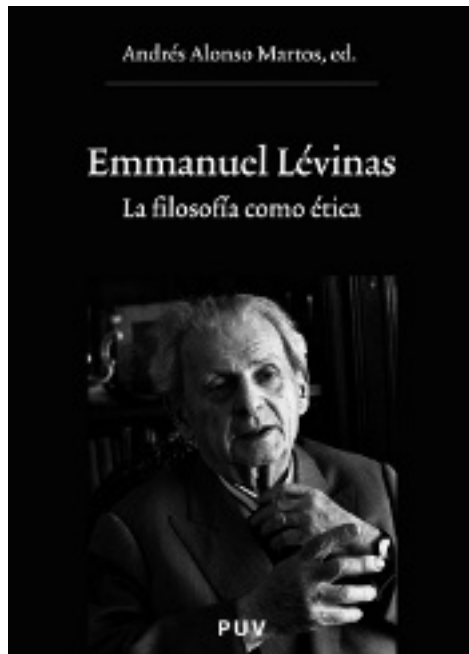

Jo i l'altre

La figura d'Emmanuel Lévinas és una de les més representatives del segle xx, dins del corrent de la fenomenologia de Husserl, que ell replanteja i replica des d'uns altres supòsits: la traumàtica experiència de les dues grans guerres, el menyspreu de l'altre i el que, per a ell, és el llibre dels llibres: la Torah i el Talmud.

EMMANUEL LÉVINAS: LA FILOSOFÍA COMO ÉTICA

ANDRÉS ALONSO MARTOS

292 PÀGINES / 978-84-370-7199-2 / 18 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2008

Una direcció important en les activitats del MUVIM (Museu Valencià de la Il·lustració i de la Modernitat) és la celebració de jornades i congressos sobre grans pensadors i artistes contemporanis. Ara acaba d'aparèixer el llibre que recull els estudis del Congrés que el 2006 es va centrar en la figura d'Emmanuel Lévinas, en ocasió del centenari del seu naixement.

Emmanuel Lévinas (1906-1995), nascut a Lituània, va viure la Primera Guerra Mundial, la revolució bolxevic d'Octubre i els primers anys de la Rússia comunista. Durant la Segona Guerra va ser mobilitzat contra el nazisme, però va ser capturat pels alemanys i tancat en un camp de concentració. Jueu d'origen, però instal·lat a França, va escriure la seua obra, amplíssima i influent, en francès. Deixeble de Husserl i bon coneixedor de la seua obra, la va sotmetre a una anàlisi crítica que, tot i aprofitar les eines de la fenomenologia, el va portar a plantejaments propis, diferents i, sovint, oposats als del seu mestre.

La producció de Lévinas té com a tema central l'oposició rigorosa i implacable a la teoria del coneixement, particularment a la de l'idealisme transcendental, de Kant a Husserl. El seu argument –o els seus arguments– és que la filosofia del subjecte, la seua teoria del coneixement, redueix totes les coses a objectes que ell

mateix determina en la seua activitat cognoscitiva. El discurs teòric constitueix tota la realitat per molt diversa que siga al «Jo pense». Tot el que és «altre» acaba identificant-se, incorporant-se al «jo». L'ésser és en el regne del «Mateix», el regne de la totalitat i, per tant, també, del poder, de la multiplicitat que esdevé unitat en un ordre, en un sistema.

Per contra, el punt central del pensament de Lévinas és que aquestes filosofies deixen fora de les seues «totalitats», l'«alteritat», l'Altre com a tal, que es defineix per la seua resistència a entrar en l'ordre del «Mateix», ja que és alteritat absoluta. L'altre com a tal resta així fora de l'esfera del coneixement, ja que és exterior al subjecte. Només pot ser terme d'una relació ètica. «Es tracta, però, d'una relació que no és recíproca, ja que el punt de referència absolut és l'Altre, en tant que fa d'un mateix un subjecte responsable enfront d'ell. El «jo» s'hi subordina radicalment, s'hi sent obligat, totalment disponible. En aquest sentit, doncs, la situació és «asimètrica».

Els estudis d'aquest volum analitzen uns punts o uns altres de la problemàtica que planteja el pensament de Lévinas. Es tracta tot plegat d'un conjunt important de reflexions que constitueixen una diversa i rica aportació al coneixement del filòsof lituà.

□ Josep Iborra
Lletres Valencianes, n° 26